

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A PARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APAR
Redactor:

On. Direcțiunea Liceului „M. N. Coarță” Arad

Ștefan Tudor

ABONAMENTUL
Pentru partionari pe an 6

GÂNDURI LA DUMINECA ORTODOXIEI

Anul 842 d. Hr. a adus Ortodoxiei biruință asupra iconoclasmului. Dumineca întâia din postul mare, comemorează an de an această biruință. E de prisos să mai recapitulăm cu amănunte, toată deslănțuirea acelei furioase lupte iconoclaste, care a amărât viața Ortodoxiei, zeci și chiar sute de ani. O constatare însă se impune: iconoclasmul n'a încetat. În altă ipostază, cu alte mijloace și cu alte metode de luptă, el mai există și azi. Il poartă cei care, ieșiți din orbita Ortodoxiei noastre, au acumulat toate rătăcirile ce s'au putut ivi pe rând în toată istoria creștinismului. Sunt printre noi; și ai noștri au fost, ai Ortodoxiei noastre, dar nu mai sunt.

Viața este luptă, iar lupta e apărare. Aceasta este concepția creștină despre luptă, despre posibilitatea și despre admisibilitatea luptei, cel puțin dintre oameni. Nu se admite alt fel de luptă, decât de apărare. Dar dacă n'ai dreptul să atacî, ai în schimb datoria să te aperi, — să-ți aperi adevărul.

Noua ofensivă a iconoclaștilor, să admitem poate fi de cea mai bună credință. Astfel, noi, când ne mobilizăm în lupta pentru Ortodoxia de azi, nu trebuie să presupunem în fața noastră un dușman cu care stăm în arenă, folosind toate armele spirituale pentru distrugerea lui. Trebuie să fim și noi de bună credință, cel puțin până la proba contrarie. Și trebuie să ne fie totdeauna prezent principiul evanghelic al libertății credinței. Credința nu poate fi impusă. Ea nu se răspândește prin violență și prin constrângere, ci prin convingere. Și nici nu se păstrează, decât tot prin convingere. De aceea, dacă luptăm pentru apărarea Ortodoxiei, nu facem altceva, decât alimentăm convingerea credincioșilor noștri, pentru a o face tare. Iată sensul luptei, care astăzi ne este necesară.

Când cel ce are o sută de oi și pierde una, lasă pe cele nouăzeci și nouă și merge să caute

pe cea pierdută. Și când o află, se bucură de ea mai mult decât de cele nouăzeci și nouă. Așa ne glăsuște frumoasa parabolă a Mântuitorului, despre bucuria lui Dumnezeu pentru întoarcerea celor rătăciți. Noi însă, azi, suntem în nefericita situație, de a nu putea lăsa pe cele nouăzeci și nouă, pentru cea una pierdută, spre a nu risca să nu mai aflăm, la întoarcere, nici nouăzeci și nouă în turmă. Astăzi trebuie să ne intereseze mai mult turma noastră, decât oile pe care le-am pierdut. Cât amar ne-au produs la pierdere, atâta bucurie ne-ar produce la întoarcerea lor. Dar nu e vremea să ne ocupăm de ele. Noi trebuie să îngrijim întâi turma noastră, s'o conducem bine, s'o întărim în convingere. Aceasta e cea mai bună chemare — indirectă — la staul, a oilor rătăcite. E cea mai eficace și cea mai puțin susceptibilă de reproșuri împotriva noastră. E lupta cea mai rodnică în biruință, pentru apărarea Ortodoxiei noastre.

Dar orice luptă necesită mijloace de luptă. Preoțimea este datoare să facă uz de ele, în toată activitatea ei pastorală. Printre cele mai bune arme în acest sens, se numără cartea, cartea cea bună, sau foaia cea bună, colportată cu cel mai mare zel pastoral. Colportajul e rodul unei bune pastorații, al cărei efect se repercutează mai adânc în sufletul credincioșilor. E o continuare a pastorației, o pastorație neîncetată, vie și rodnică.

Cea dintâi carte pentru colportaj e *Biblia adnotată*. Dar, spre rușinea noastră, încă n'o avem. N'avem bani s'o edităm, n'avem edituri s'o scoată în contul lor și poate n'avem nici oameni de ispravă, care să pună umărul la înfăptuirea acestei necesități urgente. În locul Bibliiei adnotate — sau chiar și alături de ea, trebuie să găsim și alte cărți. Cartea care pătrunde mai cu ușurință în fiecare casă, este *Calendarul*. Acesta va trebui să fie întocmit cu

grije, în scopul colportajului. În eparhia noastră îl avem. Dar e prea puțin atât. Noi mai avem foaia: „Calea Mântuirii”. E printre cele mai bune din țară. Dovadă e tirajul ei, care pe zi ce trece trebuie sporit; și numai modestia ne face să nu vorbim despre ea la superlativ. Dar nici atât nu e destul. Mai lipsește ceva: broșura.

Aveam pe vremuri — nu demult — „Biblioteca Creștinului Ortodox”, azi epuizată. Broșurile ei erau relativ bune. Cel puțin cele scrise academic și fără patimi, ar trebui reeditate. Dar mai ales, ar trebui începută o serie nouă de broșuri similare. Ni s'au cerut și ni se cer adeseori în vremea din urmă, fel de fel de lămuriri, de orientări, de îndrumări, în chestiuni de credință, care se cer urgent puse la punct în diferite parohii. Le cer preoții înșiși. Lămurite în broșuri, ele ar ușura pastorația și ar spori efectul ei. Ar fi ca niște manuale pentru școlari: necesare și dascălului și elevilor. Preotul ar avea în ele un îndrumar mai sigur, un sistem și o metodă, iar credincioșii o hrană prețioasă.

Până când se va găsi prilejul și posibilitatea editării unor astfel de broșuri, am fi bucuroși să ni se dea sugestii și propuneri, de către frații preoți. Să ni se spună, cari puncte de credință se cer lămurite în primul rând.

Iată așadar, ce gânduri trebuie să ne stăpânească azi, în legătură cu Ortodoxia. Ele nu sunt inspirate din îngrijorări, ci din datoie. Ia de a apăra tezausul doctrinar al Ortodoxiei, în curățenia lui revelațională și apostolică. Nu ne interesează cei din afară, cei răslețiți de turmă, ci cei 99 din turma pășunii noastre.

Prot. Dr. P. Deheleanu

Clopotul zădărnictor

Strabo are o istorioară care te face să zâmbești, dar care te poate duce în același timp cu gândul și mai departe, la ceva serios de tot.

Un cântăreț vestit, cânta odată în fața unui public ales. Tocmai când cânta însă mai cu zel, când era convins că l-a fermecat pe toți, se auzi sunând clopotul de deschidere al bălciului. La această chemare îl părăsiră toți admiratorii. N'ar fi vrut niciunul să scape prilejul din piață. Nu mai rămăsese în fața lui decât un singur ascultător. Cântărețul se apropie de el și-l felicită pentru sufletul lui nobil și frumos; îl laudă pentru că s'a lăsat robit mai de grabă de armonii de cât de un trântănit de clopot ce chema la desfătare trupească.

— Domnule, zise singuraticul uitându-se îngrijorat în toate părțile, eu nu aud bine, spune-mi dumneata, nu cumva a sunat clopotul din piață?

— Da, a sunat.

— Atunci trebuie să mă grăbesc ca să n'ajung prea târziu.

Destgur, intenținea lui Strabo a fost să descrețească frunțile prin gluma aceasta. Chiar așa, să-ți întoarcă toți spatele nu se întâmplă. Mai ales în cele ale predicării. Dimpotrivă, tot predicând, observi de pildă, că cel ce-ți vin la biserică și te ascultă, dat față cu el din ce în ce mai rar în ședințele Sfatului de Impăcluire, în rândurile împrieclinaților. Aceștia devin înțelegători, îngăduitori.

Al vrea însă și mai mult; să-ți vezi satul copleșit de îndreptare, ca pe un pom de roade; vestit de bun, mai bun ca celelalte și totuși nu se întâmplă. Nu, fiindcă pretutindenea există acest clopot al zădărnicitului lucrului tău de cuvântător. Pretutindenea sună o sută, o mie de prilejuri, de chemări care nu sunt ale Bisericii, ci ale lumii.

Tot în firul celor povestite de Strabo și în șirul acesta de idei, nu te prea poți dar încânta nici atunci când, predicând frumos și argumentând de să-ți se pară și fie că ești „bine”, te vezi ascultat și admirat. Nu, tot din cauza acestui clopot din „bâlcu”. Mulți ascultă, fiindcă deocamdată n'au ce face, nu sunt angajați în vreo afacere, speculație sau paslune. Mulți îți apar ajunși la scop, fiindcă nu le-a sunat încă glasul ispitei. Mulți la cea dintâi chemare a ei îți vor apărea mai desinteresați față de ceace spui.

Trebuie prevenită până și clipa aceasta „...ca să vă puteți împotrivi în ziua cea rea”; odată tu, ascultător nestânjenit încă de cel rău și în-al doilea rând, tu, grăitor nedesluzionat încă până la ceasul de față.

Pr. Gh. Perva

Unificarea spirituală a omenirii

La creare, prin suflarea divină, Creatorul a transmis omului duh din duhul Său, i-a dat sufletul, scânteie din lumina dumnezeiască.

Odată cu sufletul au fost plantate în om trei năzuinți superioare, divine: tendința spre o continuă și cât mai desăvârșită perfecționare care să meargă până la contopirea sufletului emanat cu marea putere emițătoare; tendința spre o comuniune spirituală universală și spre o statornicie în timp și mai ales în spațiu și a treia tendință, spre eternitate, spre trăirea, mai bine zis spre perpetuarea continuă, vecinică.

Primul om, mânat de dorința irezistibilă de a fi ca Dumnezeu, care cunoaște binele și răul. (Gn. 3, 5) a călcat porunca Creatorului, dorind prin simpla mâncare a unui fruct oarecare, să se situeze, pe scara perfecțiunii, alături de Acel care i-a suflat duh de viață.

A păcătuit și a fost pedepsit.

Totuși, Dumnezeu în atotbunătatea Lui, i-a promis omului un model de perfecțiune, un învățător, care să-i descopere taina minunată care duce la trăirea sfântă împreună cu Dumnezeu, la perfecțiunea desăvârșită.

Acest model a fost însuși Dumnezeu-Fiul, care

s'a pogorit până la om, omul fiind incapabil să se urce până la El, ca să-l mântuiască, să-i deschidă calea spre desăvârșire.

După potop, urmașii fiilor lui Noe, împinși de dorința înăscută, au voit să-și lege numele de o operă măreață, care să-i facă nemuritori,¹⁾ au voit mai ales să se fixeze prin ceva material, prin ceva indestructibil, care să-i țină strâns uniți spre a nu se mai împrăștia peste tot pământul conform legilor nomadismului căreia erau supuși.

Pentru a și ajunge scopul, au voit, acum pentru a doua oară, să se urce până la Dumnezeu și poate, compătîmind pe bietul Adam care a fost atât de naiv încât a crezut că va putea deveni Dumnezeu mâncând un măr, și-au zis: „Haideți să ne zidim o cetate și un turn cu vârful până la cer“, (Gn. 11, 4). Au crezut că prin iscusința și forța lor se vor putea urca până la Dumnezeu, căruia să-i impue, ca pe un imperativ categoric și invariabil, dorința lor de a nu se mai împrăștia, iar Dumnezeu, constrâns de puterea minții și brațului lor, va trebui să cedeze.

Prin îngâmfwarea și mândria sa, fără margini, omul a călcat porunca Domnului: „...umpleți pământul și-l stăpâniți“ (Gn. 1,28) și Dumnezeu, pogorându-se (Gn. 11,7) să vadă ce fac, le-a zădărnicit planurile prin amestecarea limbilor, (Gn. 11, 5, 7) fapt care i-a făcut să nu se mai înțeleagă (Gn. 11,7) și să se împrăștie peste tot pământul (Gn. 11,8).

Pentru a doua oară omul, sub impulsul puternic al tendinței de a deveni Dumnezeu, a căzut dar tot pentru a doua oară, Atotbunul Creator l-a ridicat și l-a făcut părtaș harului Său.

Intr'adevăr, în primul caz, Dumnezeu-Fiul s'a pogorit între oameni ca să-i învețe să fie desăvârșiți (Matei 19, 21), iar acum, acelaș Dumnezeu, a venit la om, care cu toată înălțimea turnului pe care și l-a zidit, n'a putut ajunge până la El, și l-a învățat că nu legăturile materiale sau corporale și nici legăturile de interes vor ține pe oameni uniți, ci acea puternică legătură spirituală, descoperită de El și dăruită omului, creștinismul adică Biserica Sa, care este universală. Aceasta îi va lega într'o comunitate perfectă de idei și sentimente, comunitate pe care nici porțile iadului nu o vor sfărâma, (Matei 16, 18). Deci oamenii vor fi uniți întreolaltă nu prin faptele lor materiale sau chiar spirituale, ci prin Legea Divină, descoperită omului de însuși Dumnezeu, care a primit să vină pe pământ, să viețuiască între oameni, să suferă ocări, ba mai mult, să rabde răstignire, pentru a putea îndrepta această nenorocită creatură, care este omul, spre limanurile perfecțiunii și ale comuniității ideologice creștine universale.

Până la cădere, facultățile spirituale ale omului erau omogene. Prin cădere s'au pervertit. Omul era

conștient de această pervertire și nostalgia după bunul deja avut, îl îndemna să-l caute pretutindeni, doar îl va găsi. Căutarea aceasta, făcută fără nici o călăuză, ci numai sub imboldul unor sentimente întru câtva pervertite, l-a făcut să apuce pe căi greșite și în loc să ajungă la țintă, a ajuns tocmai la apusul ei, cum este cazul turnului Babel, unde în loc ca sentimentele oamenilor să se unifice, s'au diferențiat atât de mult, încât li s'a diferențiat chiar și organul și felul de exprimare — limba — în așa fel, încât orice înțelegere le era de aci înainte, imposibilă.

Pentru a doua oară s'a convins omul că singur, fără ajutorul divin, fără har dumnezeiesc, orice ridicare a lui este imposibilă. Harul a venit în lume prin Iisus Hristos și se dăruiește acelor cari îl merită și cari cu ajutorul lui progresează pe scara perfecțiunii. Aceștia devin nemuritori și vor putea ajunge să trăiască în acea comuniune de idei și sentimente omogene, ca niște frați, fiind fiii aceluiăș Tată. (II Cor. 6, 18; Ier. 31, 1, 9; Apoc. 21, 7).

Iată deci că nu legăturile materiale, fie ele oricât de solide, nici chiar comunitatea de limbă sau interese, nu unesc pe oameni, ci numai comunitatea de sentimente superioare, sentimente nobile creștine, educate prin revelația divină făcută direct omului de însuși Dumnezeu-Fiul, spre a-l face demn de mântuire.

Aici pe pământ este deci posibilă o conviețuire fraternă între toți creștinii, conviețuire după percepțiile Sfintei Scripturi, rămânând ca dincolo, unde se desăvârșesc toate bunurile, această conviețuire să fie perfectă, în sensul preconizat de Biserica creștină ortodoxă.

Ilie Gh. Crișan

Despre ce să predicăm?

Duminecă în 17 Martie 1946 să vorbim despre:
NEMURIREA SUFLETULUI,

Sufletul există independent de materia corpului, ca substanță conștientă sau energie spirituală, înzestrată cu rațiune, memorie, libertate și *nemurire*. Sufletul e duh conștient, personal, rațional, liber și nemuritor. Aceasta este definiția și credința creștină despre suflet.

Toate religiile și cu deosebire creștinismul consideră existența, spiritualitatea, libertatea și *nemurirea* sufletului ca adevăr fundamental, ca și adevărul despre existența, spiritualitatea, libertatea și eternitatea lui Dumnezeu. Dumnezeu e Duh, și sufletul e duh; Dumnezeu e ființă spirituală, personală, liberă, perfectă și eternă, sufletul e o scânteie de lumină, din spiritualitatea lui Dumnezeu, „suflare“ de viață conștientă, personală, liberă și nemuritoare; e „chipul“ sau icoana nemuritoare a dumnezeirii, în om.

Aceasta e credința creștină despre suflet. Înțelegerea e: Ce spune știința despre suflet și nemu-

¹⁾ Subiectul acesta se va dezvolta într'un număr viitor.

rrea lui, apoi conștiința, filosofia morală, istoria omeneirii și revelația divină despre viața și nemurirea sufletului?

Știința nu poate să fie contrară nemuririi sufletului câtă vreme *analiza energiei atomului invizibil ne duce la concluzii finaliste și spiritaliste*, diametral opuse concepției materialiste despre lume și viață. Nu vorbim de științele oculte, metapsihice, care pretind că pot dovedi existența sufletului independent de corp, spiritualitatea, reîncarnarea și perfecționarea, până la asemănarea și contopirea lui cu Dumnezeu, ci vorbim de științele fizico-chimice, biologice și psihologice, care deși nu se ocupă de nemurirea sufletului și tac asupra marilor enigme vitale (creația, viața, veșnicia), nu pot aduce dovezi sigure că moartea este sfârșitul definitiv al omului. Știința constată că și în moarte este sămânță de viață, care face cu puțință putrezirea și descompunerea copului. Tot știința mai spune că moleculele, părțile cele mai mici ale lumii văzute, nu pier, ci numai se transformă. Nimic nu se crează și nimic nu se distruge. Dacă materia nu poate fi nimicită, cu atât mai puțin ar putea fi aruncată în neant ființa spirituală, sufletul, care străbate materia și-i dă viață, cugetare, „intelență, simțire, memorie, voință”. Ar fi cu totul nelogic și neînțeles, ca stihile lumii să-și aibe o existență eternă, iar energia, care dă acestor stihii viață și valoare incomparabilă, să fie pieritoare... Știința ne mai învață că moartea este desagregarea corpurilor vii, disocierea elementelor și descompunerea organelor în vederea unor combinații și compoziții noi. Sufletul este spirit, existență fără dimensiuni, fără greutate, fără culoare; ființă simplă care nu se poate diviza și descompune. În consecință, sufletul nu se coboară cu trupul în mormânt, nu poate muri; este nemuritor.

Conștiința, cu dorințele și cu facultățile ei intelectuale, afective și voluntare, ne încredințează că sufletul e nemuritor. În adâncul misterios al conștiinței noastre ard tot felul de doruri nestinse. În văpaia lor întâlnim neadormitele aspirații spre infinit, setea de cunoaștere, de iubire, de fericire și desăvârșire. Viața întreagă luptă omul să ajungă în posesia adevărului, să dobândească o *cunoștință* deplină asupra lumii și vieții. Nu numai învățații, dar și oamenii cei mai modești, doresc să știe toate, să pătrundă în toate misterele și să deslege toate enigmele. Din lupta și dorința aceasta se naște progresul științelor și se subjugă forțele naturii. Dar cei mai mari învățați și specialiștii cei mai consacrați trebuie să se oprească la anumite limite și pe anumite culmi, dincolo de care se întinde marele imperiu al necunoscutului, despre care „știm că nu știm nimic” (Socrate). În neputința de-a cuprinde adevărul întreg și etern, unii se descurajează și cad în scepticism, alții se îmbărbătează și luptă mai de-

parte, și cu toți trebuie să recunoască sincer că viața omenească are o durată prea scurtă ca să poată satisface nevoia inteligenței de-a cunoaște adevărul. Setea de adevăr o poate stămpăra numai eternitatea, nemurirea. — La fel stăm și cu setea de *lubre*. Inima omului dorește fără încetare o iubire ideală, pe care însă viața pământească nu o poate satisface decât parțial și temporal. Uneori se întâmplă că împrejurări nefericite umbresc sau sting prea de vreme și puținele cuiburi de fericire în care și-a găsit altar sacru al iubirii. „A crede în fața unui mormânt că totul este aci, totul întreg și pentru totdeauna: tata, mama, copilul, ființa scumpă, femeia iubită, aceasta îmi pare un fel de monstruositate” (Stahl). Inima ne încredințează că viața continuă și dincolo de mormânt, iubitoare și nemuritoare. — La concluzia aceasta ne duce și setea de *fericire*. Bogații și săracii, mănăcii și asceții, bețivii și cumpătații, cu toți aleargă nebuni după mirajul fericirii. Dela tinerețe până la bătrânețe viața este o alergare după fericire. Toți muncim și ne zbuciumăm în speranța că mâine vom fi mai fericiți decât astăzi, mâine și iar mâine, până ajungem la mormânt, cu dorința nestinsă de-a ajunge regi în împărăția fericirii și cu regretul că n'am avut în viață parte de o fericire desăvârșită. Când în viață ne împărtășim mai mult din potirul durerii decât al bucuriei, și când pentru unii viața a fost mai mult cruce și suferință, decât bucurie și fericire, atunci cu atât mai mult ni se impune necesitatea de-a crede în satisfacția pe care viața este datoare să ne-o asigure dincolo de moarte, în veșnicie. — Efortul pentru *desăvârșirea* morală și spirituală are acelaș rost și acelaș scop: nemurirea. Toți credem în valorile morale și culturale, toți facem eforturi ca să ni le însușim și cu toți suntem convinși că perfecțiunea, chiar și pentru sfinți, adică pentru cele mai alese personalități morale, este realizată și încoronată abia în viața viitoare. Mai mult: toate ființele își împlinesc rostul și destinul lor în lume: se hrănesc, se înmulțesc și dorm liniștite, fără gândul la ziua de mâine, fără aspirații, fără dorul fericirii și a desăvârșirii. Numai omul nu-și poate împlini în întregime destinul, numai omul este chinuit de gândul zilei de mâine și mistuit de dorul iubirii, al fericirii și desăvârșirii, numai omul nu doarme împăcat cu gândul morții eterne. Sunt atâtea pricinile și temeiurile pentru care conștiința, cu funcțiunile ei raționale, afective și voluntare, ne dovedește și ne asigură că, omul tocmai pentru că se deosebește esențial de restul ființelor și tocmai pentru că este muncit de aspirații nestinse și de doruri neîmplinite, are prin suflet un destin nemuritor.

Filosofia morală, prin unul dintre reprezentanții ei cei mai de seamă (Kant), pretinde că sufletul trebuie să fie nemuritor. Nu ne putem imagina viața omenească, fără corolarul ei, fără încheierea ei fi-

fească, fără nemurire. Este o regulă naturală și morală, ca virtutea să fie răsplătită și viciul pedepsit, ca omul moral să fie fericit, iar cel păcătos să aibe parte numai de fericirea pe care o merită. În realitate însă lucrurile stau prea adeseori invers: Oamenii cei mai virtuoși au parte de nefericire și sufăr sub povara durerilor și a nedreptăților, iar vițioșii huzuresc nesancționați; se bucură, mănâncă, beau și se veselesc fără să țină seamă de nicio regulă morală. În fața acestei situații, rațiunea practică cere, dreptatea pretinde, existența vieții de după moarte, în care să se restabilească echilibrul moral dintre virtute și fericire, cumpăna dreaptă dintre faptă și răsplătă. Sancțiunile vieții de aci sunt cu totul insuficiente. Fără nemurirea sufletului, viața pământească ar fi pentru prea mulți oameni o nedreptate strigătoare la cer. De aceea viața viitoare este o necesitate imperioasă, o cerință a dreptății la care filosofia morală nu poate renunța. Viața morală și nemurirea sunt indisolubil înlănțuite (J. Simon). Virtutea pretinde dela oameni iubire, bunătate, omenie, iertare, sfințenie, eroism, dreptate, frățietate, patriotism, și sunt atâția muncenici ai acestor virtuți... Unde este dreptatea, dacă în societate oamenii lipsiți de aceste virtuți, oamenii care trăesc din vișu și din specula virtuților, se desmiardă nesancționați în plăcerile și păcatele lor? Unde este dreptatea: când un tânăr virtuos cade apărându-și patria, sau când un muncitor harnic și priceput, cade jertfă muncii, sau când dreptul este asuprit și nenorocit de către cel nedrept, sau când un binefăcător al omenirii moare în cea mai neagră mizerie?... Dacă viața sfârșește prin moarte, unde este dreptatea celor ce sufăr și mor ca niște martiri anonimi, ca pe urma lor să se bucure ceice nici nu sufăr nici nu mor pentru alții?... Dacă moartea are ultimul cuvânt în viață, atunci toate onorurile date eroilor, toate monumentele funerare și toate cuvintele noastre de recunoștință față de ei, sunt vorbe goale, deșertăciuni și nedreptăți înspăimântătoare. Care-i răsplata lor, dacă se aleg numai cu pedeapsa morții?... În acest caz, „ei merită mai multă milă, decât admirație“ (Renan). Fără nemurire, ideea de Dumnezeu și suferința umană nu se pot împăca în niciun chip. Nemurirea sufletului este cerută și demonstrată de întreagă viața morală. Nu e vorba de o nemurire morală, despre care vorbesc necredincioșii — care există numai fictiv în operele înfăptuite sau în memoria urmașilor — ci de nemurirea reală, singura care poate da satisfacție dreptății lezate, suferinței și... speranței.

Istoria omenirii este una dintre probele cele mai grăitoare despre nemurirea sufletului. Toate religiile au rațiunea lor de existență în nemurirea sufletului. Toate popoarele au credința în eternitatea lui Dumnezeu și în nemurirea sufletului. Toate religiile și toate popoarele au exprimat credința aceasta în

cultul morților, în cărți rituale, în inscripții funerare și în monumente religioase. Cultul morților nemuritori este un fapt social universal. Il aflăm în cavernele omului preistoric, în criptele și palatele mortuare, dintre care cele mai monumentale sunt piramidele Egiptului, în cultul strămoșilor și al eroilor, în credința comună tuturor religiilor despre iad, despre raiu sau ceriu, în care „răutatea celor răi e compensată cu suprema fericire a celor buni“ (în sânul lui Brahma, în Nirvana, în Câmpiile Elisee, în Walhala, etc), în religiile și templele confucianismului, shintoismului și mazdeismului, în brahmanism și budhism, în cărțile, monumentele și credințele Asiro-Babilonenilor, ale Grecilor, Romanilor, Celților, Germanilor și Slavilor, în religia Dacilor și Geților, care sunt strămoșii noștri „nemuritori“, vestiți în toată antichitatea prin credința lor în spiritualitatea și nemurirea sufletului. Totdeauna și pretutindeni, credința în nemurirea sufletului a constituit, pe lângă credința în Dumnezeu miezul tuturor religiilor. Credința în nemurire a zidit templele și necropolele, a consacrat preoții, a instituit jertfele, a inspirat poezia rugăciunilor și muzica divină a cântărilor religioase; credința în nemurirea sufletelor a dat naștere așezămintelor sociale, prin care marii binefăcători au căutat să-și răscumpeze păcatele tinerețelor și ale neștiinței, să salveze din mizerie trupurile și sufletele oamenilor căzuți între tâlharii păcatelor, în ghiarele bolilor, în neputințele bătrânețelor, în întunecul neștiinței și în primejdia morții premature. Credința în viața nemuritoare a biciuit și frământat sufletele care au produs capodoperile culturale ale omenirii, marile creații din domeniul gândirii, al prozei, poeziei, picturii, sculpturii, arhitecturii, muzicii. Credința și dorința nemuririi determină oamenii să-și înfrâneze patimile, să-și jertfească instinctele și să se dăruiască în slujba idealurilor celor mai nobile, de atâtea ori cu riscul vieții lor. Fără religia nemuririi, atâtea dintre idealurile umanității sunt parțial sau total neînțelese; atâtea dintre faptele oamenilor rămân enigmatice, ca de pildă exemplele filantropilor, ale misionarilor, ale martirilor și ale sfinților, care au jertfit până și viața de dragul nemuririi.

Revelația divină este ultima confirmare, decisivă și definitivă, a adevărului nemuririi sufletului. Biblia este cartea și mărturia vieții nemuritoare. Toate paginile, învățăturile și îndemnul ei sunt închinat nemuririi; toate problemele ei sunt privite și deslegate în lumina veșniciei, sub specie aeternitatis. Biblia ne învață că viața are ultimul cuvânt, nu moartea; că trupul e muritor și moartea nemuritoare; că prin moartea trupului nu trebuie să înțelegem sfârșitul vieții, ci despărțirea sufletului nemuritor de trupul muritor. Biblia ne încredințează că moartea este „odihna“ omului și viața pământească „pribegie“, și „călătorie“ spre „patria celor vii“. După Biblie:

„Sufletele dreptilor sunt în mâna lui Dumnezeu și chinul nu se va atinge de ele. În ochii celor fără de minte, dreptii sunt morți cu desăvârșire și ieșirea lor din lume li se pare o mare nenorocire, și plecarea lor dintre noi un prăpăd, dar ei sunt în pace. Chiar dacă în fața oamenilor ei au îndurat suferințe, nădejdea lor este *plină de nemurire*”... (Ințel. 3, 1-7). Viața creștinilor e o pregătire pentru veșnicie. După Evanghelie, Iisus Hristos a venit în lume să *mântuiască sufletul* și să deschidă oamenilor porțile vieții veșnice. „Eu sunt învierea și viața. Cel ce crede în mine, chiar dacă va muri, viu va fi. Și oricine este viu și crede în mine, *nu va muri în veac*” (In 11, 25-26). Un suflet mântuit de moarte și de păcat are valoarea lumii întregi (Mc. 8, 34-36. Vezi și Ecl. 12, 7; Mat. 6, 19-20; 25, 34-46; Lc. 16, 9; In 6, 26-58). Pe dogma nemuririi sufletului se întemeiază dogma judecării din urmă și dogma despre „viața veacului ce vrea să fie”, adică viața veșnică a sufletului nemuritor. Una cu alta se condiționează și completează; una fără de cealaltă nu mai prezintă niciun înțeles.

Din studiul de până aci, constatăm că știința nu se împotrivesc nemuririi sufletului (argumentul metafizic); conștiința ne șoptește prin glasul ei misterios că sufletul e nemuritor (argumentul psihologic); filosofia morală pretinde nemurirea sufletului (argumentul moral); istoria omenirii probează credința în nemurirea sufletului prin antichitatea și universalitatea ei (argumentul istoric); revelația divină confirmă decisiv și definitiv, prin mărturia și autoritatea Bibliei, existența, spiritualitatea, libertatea și nemurirea sufletului (argumentul revelației). În consecință, nemurirea sufletului este un adevăr fundamental nu numai pentru religia creștină, ci un adevăr general, dovedit și acceptat prin știință și conștiință, prin filosofia morală și prin consensul omenirii întregi.

Față de aceste mărturii și probe științifice, filosofice, morale, istorice și revelaționale, ce valoare mai pot avea obiecțiunile și negațiile materialiştilor? Cine poate crede că viața spirituală a omenirii este „o ficțiune”, că omul este numai „ceea ce mănâncă” (Feuerbach), că lozincă vieții trebuie împrumutată dela epicurei, ca și când în lume nu avem altă tință decât să mănâncăm și să ne îmbătăm (după axioma: Edite, bibite, post mortem nulla voluptas)?!... Cine mai poate admite astăzi o concepție de viață atât de îngustă, de săracă și pe deasupra neîntemeiată, cum este cea materialistă?... Pe cine mai satisface materialismul cu nemurirea materiei, pozitivismul cu nemurirea în memoria posterității, sau panteismul, cu părerile lor despre Marele Tot, care înghite pe toți, și-i asimilează fără urmă. Numai soluția creștină a nemuririi, — cu doctrina ei despre supraviețuirea sufletului după moarte, cu existența lui individuală, în viața sa proprie, conștientă, în plinătatea funcțiilor sale intelectuale, afective și voluntare, — ne satisface deplin setea nemuririi.

În nemurirea sufletului se vedește puterea, înțelepciunea, dreptatea, veracitatea și bunătatea lui Dumnezeu. Puterea, pentru că ne-a adus din neființă la ființă și din moarte la viață nemuritoare; înțelepciunea, pentru că prin libertatea de conștiință ne-a dat prilejul să-i manifestăm perfecțiunile și să-i contemplăm gloria în eternitate; dreptatea, pentru că a lăsat după cea mai sfântă lege, ca binele să fie răsplătit și răul sancționat; veracitatea, pentru că omenirea întreagă mărturisește credința în nemurirea sufletului; bunătatea, pentru că dorințele nemărginite după iubire, fericire și nemurire nu le-a lăsat să ardă pe vatra inimii noastre, fără să le implinească.

Existența lui Dumnezeu nu se poate susține, fără să admitem nemurirea sufletului. Dacă Dumnezeu există — și am văzut că în privința aceasta nu putem avea nicio îndoielă, — nu ne putem închipui că a putut crea niște făpturi care să-l întrecă prin creațiile lor. Omul crează și lasă pe urma lui opere literare și monumentale care depășesc milenii, în timp ce viața lui rareori poate depăși lungimea unui veac. Slavă Domnului, însă, că teama aceasta nu o putem avea. Omul este creat pentru veșnicie; să contemple fericit pe Creatorul său, să trăiască în lumina și căldura iubirii lui, și să asculte încântat, satisfăcut și fericit — ca într-o sărbătoare fără de sfârșit — cântarea veșniciei.*

Așa credem, așa mărturisim și grăim:

— „Suflete, nu-ți uita de patria ta eternă!”

* *Un muzicant artist, doria să aște și să cânte cea mai frumoasă melodie, cântarea în care să se cuprindă frumosul în toată splendoarea lui, binele în toată puritatea lui, adevărul în toată puterea lui și sfințenia în toată plenitudinea și perfecțiunea ei. Ca să o descopere, a plecat în lume și s'a oprit în mijlocul pădurii, unde a ascultat și a învățat cântecul tuturor păsărilor. A ajuns să imiteze triburile privighetorilor și ale tuturor păsărilor, dar în sine era și a rămas nemulțumit că n'a aflat încă melodia căutată. S'a dat atunci să asculte vântul, dela aderirea zefirului și până la zgomotele furtunii, dar tot nemulțumit a rămas. S'a întors apoi printre oameni și a învățat dela ei toate cântările cele mai frumoase, încă storcea admirația tuturor ascultătorilor. Cu toate acestea, în inima sa, a rămas tot un nemulțumit, un căutător al melodiei pe care o dorea și o presimțea sufletul său însetat după frumos, adevăr, bine și perfecțiune. Abia târziu, pe patul morții, a auzit în conștiința lui melodia căutată viața întreagă, dar cântecul acesta îngeresc i se părea că vine din altă lume, din lumea nemuririi. Era cântarea dorită, muzica eternității, pe care o căutase și o dorise, de atâta vreme cu atâta ardoare, sufletul chinat, neliniștit și nemulțumit al artistului. Dar în clipa aceea, când i s'a împlinit dorința, în zadar a căutat să dea expresie cântecului în fine descoperit: coardele vioarei erau rupte și sufletul lui vrăjit era desprins de corp și părăsea lumea dorințelor neîmplinite, ca să treacă în lumea idealurilor împlinite, în lumea nemuririi, în care îngerii Domnului cântă muzica eternității...*

Un prinț din Răsărit (Vladimir Serghievici Dolguruki), ajuns ambasador pe lângă un guvern din Apus, s'a lăsat molișit de filosofia materialistă și a lăsat la o parte credința creștină în care a fost botezat și crescut. Fratele său (Petru Serghievici), auzind vestea aceasta, i-a trimis mai multe scrisori prin care încerca să-l convingă de greșala făcută, dar fără să izbutască. Într-o zi prințul devenit necredincios se întoarse acasă foarte obosit. Se culcă și îndată adoarme, dar nu peste multă vreme aude că cineva îi trage perdeaua dela pat, se apropie de el și o mână rece îi strânge mâna. Recunoaște că e fratele său care-i zice: „Crede!...” dar pe când vrea să îmbră-

țișeze fratele, vedenia dispăre. În zadar se informează dela servitori, pentru că nimeni n'a văzut nimic și n'a putut să-i dea nicio lămurire. Inchipuindu-și că e vorba de nălcirea unui vis, înseamnă ziua, ora și minutul apariției și adoarme, obsedat de arătarea și de cuvântul fratelui său „crede” care îl răsună mereu în urechi. În scurtă vreme primește vestea că la ora însemnată fratele său (prințul P. Serghievici) a murit. De atunci ambasadorul a devenit din nou un creștin bun.

Horatiu: „Nu volu muri în întregime” (Non omnis moriar)
Spinoza: „Simțim și experimentăm că suntem nemuritori” (Sentimur experimurque nos aeternos esse).

Goethe: Pe mine gândul morții nu mă neliniștește deloc, căci am convingerea neștrămutată că sufletul nostru e ceva indestructibil. El trăește din vecl în vecl și se aseamănă cu soarele, care numai pentru ochiul nostru pământesc pare că s-pune, dar de fapt nu apune niciodată, ci luminează neînterupt... — „Nu mă pot lipsi de fericirea de a crede într-o viață viitoare. Cred că sunt morți chiar pentru această viață acei care nu cred în cea viitoare”.

Păruan: „Suntem făptura lui Dumnezeu, după chipul și asemănarea lui, suntem copiii lui, care greșim pentru că haina pământească a sufletului nostru etern e prea greoaie și nevrednică de cer, dar cu avânturile noastre spre frumos și adevăr suntem lumină din lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat”.

Monsabré: „Când toamna începe să micșoreze zilele, să răcească atmosfera, să scuture arborii de fructe, să depopuleze pământul și apele de miile de insecte pe care soarele verii le-a scos la lumina zilei, atunci vedeți rândunelele agitate ridicându-se în regiunile înalte ale atmosferei, ca pentru a cerceta orizontul și a descoperi în depărtările sale o țară pe care asprimea iernii să nu o întristeze. Ele se cheamă una pe alta prin strigăte pătrunzătoare, își grupează familiile împrăștiate, se adună pe acoperișurile noastre și ciripesc un timp de rămas bun pământului ospitalier care a adăpostit lubrile lor. Când a sosit ora, cea mai bătrână dă un semnal, și, printr'un falăit de aripi, ele pleacă împreună spre alte ținuturi. D-Voastră, Domnilor, nu aveți nevoie să le urmăriți ca să știți că aceste ținuturi există și că migrarea lor nu se face în gol. Instinctul care le conduce își are rostul și scopul său. Să cred eu că omul este mai puțin înzestrat decât plâpândeale pelerinilor ale aerului, și că, de mii de ani, el nu-și transmite dela o generație la alta speranțele sale de nemurire, decât pentru o ajunge în neant? Această nu e cu puțință! Speranțele omenirii trebuie să aibe, ca și instinctul speciilor inferioare, rostul și scopul lor bine determinat. Deci, atunci când aud ieșind din tradițiile religioase ale neamului omenesc acest strigăt unanim: Către viața viitoare! eu mă simt obligat să cred că există o viață viitoare!”

Talmudul: „Moartea este o taină, ca și nașterea. Dacă din acel lucru de nimic, care este germele în sânul mamei, poate ieși o ființă care cu vremea ajunge ceva minunat, o lume în mic, cu atât mai mult din moartea mormântului care poate să înghită această lume în mic, va ieși o ființă mai minunată. Dacă cineva ar spune fătului în pântecele mamei, că o să-l sfâșie înveliturile care îl ocrotesc, că o să distrugă tot ce-l încunjură și condițiile care par indispensabile vieții sale, el ar privi ca o moarte durerosul act care l-ar smulge din sânul mamei și ar geme. Și totuși, când sosește clipa despărțirii, când fătul părăsește lumea îngustă în care a trăit și care de atunci încolo e moartă pentru el, începe o viață mai frumoasă, mai nobilă, de două ori mai nobilă, pentru că e rațională și liberă. Această a doua viață nu e pentru el propriu vorbind decât o nouă zămislire și tainică înfăptuire a unei alte nașteri. Locul sânelui mamei îl ține lumea. El nu mai are să trăiască, aci nouă luni, ci mulți ani se găsește în afară de el și în el însuși, o întreagă lume de idei. Dar același glas răsună în urechile lui și zice: „Trebuie să mori din nou”. Moarte, mormânt, pi-tiv. Ce cuvinte amare! Urmarea acestei a doua morți este însă o viață și mai frumoasă și mai nobilă și mai plăcută, este un pas mai mult, pasul hotărâtor și cel din urmă către perfecțiuni, la care nici n'a gândit”.

Chateaubriand: „Dintre toate ființele create, omul singur adună cenușa semenului său și-l poartă respect. În ochii noștri, domeniul morții are în sine ceva sacru. Respectăm cenușa strămoșilor noștri, pentru că un glas tainic ne spune că nu se stinge totul în noi și acest glas este care consacră cultul morților la toate popoarele pământului. Acestea toate sunt convinse, că somnul nu ține mult și că moartea nu e decât o glorioasă schimbare la față”.

P. S. Episcop **Andrei Magleru:** „N'ar putea fi vorba la om de „chipul și asemănarea lui Dumnezeu”, dacă numai Dumnezeu ar fi veșnic, iar sufletul omului ar fi numai o scântie ce se stinge. Dacă și dintre oameni, maestrul cel mari sunt în stare să facă lucruri ce trăesc mai mult decât dâșii, oare tocmai Dumnezeu să fie atât de neputincios de a face pe om din țărână, numai pentru o viață de câteva zeci de ani?”

Trebuie să mai adăugăm că cine trăește în regiunile polare, în iarnă perpetuă, nu-și poate închipui că există regiuni tropicale cu primăvară și regiuni ecuatoriale cu vară perpetuă, și invers. Poate că e foarte greu să-l convingi că este și alt mod de viață și alt climat decât al lor. Și totuși... există. La fel stăm și cu nemurirea: ea există și urmează după moarte cu aceeași siguranță cu care, după iarnă, vine primăvară, cu învierea din morți a naturii întregi și cu revenirea rândunelelor la cuiburile părăsitate.

Cărți

Al. Mironescu: LIMITELE CUNOAȘTE-
RII ȘTIINȚIFICE. București. Pg. 210, preț
2000 lei.

De curând, în vitrinele librăriilor, a apărut cartea „Limitele cunoașterii științifice” a dlui Al. Mironescu, editată de Fundația „Regele Mihai” (biblioteca filosofică), carte care dela început pare a ieși din comun, nu atât pentru valoarea ei, cât pentru faptul, că autorul ne documentează că oricât de emancipăți ne-am socoti noi în concepțiile materialiste asupra lumii și vieții, n'am depășit cu aproape nimic gândirea antică, și că „sub imperiul cercetării științifice — mai ales a cercetării științifice din ultimii cincizeci de ani — s'a creat în lume o anumită mentalitate înclinată să valorifice numai aspectul material al lucrurilor și evenimentelor”.

Autorul acestei fenomenale opere nu se mulțumește a studia lucrurile la suprafața lor ci pretinde că „orice cercetare științifică împinsă până la capăt se întâlnește cu toate problemele mari și chinuitoare pe care totdeauna și le-a pus omul” (pg. 8). Știam altădată, spune autorul, „că apa, pământul, aerul și focul pot explica totul, sau că viața apare spontan, din nimic. Am aflat ceva mai târziu că, apa, pământul, aerul și focul erau mai degrabă elementele unei povești, ale unei intuiții și că din nimic e cu neputință să se nască ceva. În locul acestora am pus oul, adică alte elemente, a căror structură intimă și legături ridică un număr încă mai mare de nedumeriri. Povestea schimbată în termenii ei a rămas în fond aceeași. Oamenii de știință au executat o cantitate enormă de experiențe și au aflat din nou că oul conține multă apă și multe din elementele pământului și că focul mai blajin are și el rostul său... Dar viața, viața ce este? Viața e de toate, apă și protoplasmă, nucleu și cromozomi, geni și enzime, vitamine și organizatori, figură și mișcare; și ceva pe deasupra, Dar lucrul acesta l-au știut oamenii, de totdeauna. acum două mii de ani, ca și acum multe mii de ani în urmă” (pg. 104). Și autorul se întreabă; Vom ști oare cândva mai mult? Și continuă cu întrebările

care au frământat cel mai adânc mințea omenească: „Este oare posibil ca viața să aibă rădăcina ei numai în materia nefinsuflită? Ce este viața? Ne rotim în jurul ei, dar miezul ei ne scapă. Cercetarea o asediază din toate părțile, dar cetatea ei pare să fie cu neputință de cucerit. Pe numeroase cărări ne îndreptăm către locul în care stă ascunsă cheia nedeslegatelor nedumeriri, dar bucuria este scurtă și puțină, pentru că drumurile abia desțelenite se infundă iarăși. De jur împrejurul vieții ne găsim pe un prag cu sentimentul că ne aflăm foarte aproape de taina ei. Viața e aici sub ochii noștri, sub microscop, sub tăișul bisturiului, în neliniștea oului fecundat. Ne jucăm cu ea. O punem la iscusite încercări, turburând-o uneori, suprimând-o alteori. Viața aceasta e o realitate mai presus de îndoeli și totuși rămâne asemenea unei năluciri“ (pg. 133).

...Ce este viața? Când a apărut prima substanță vie? Căror condițiuni datorăm apariția unor flințe atât de complicate? *Nu știm*. Au apărut unele din altele prin modificări treptate, impuse de adaptarea la noi condiții? „Nici la această întrebare nu putem răspunde cu siguranță. Știința stabilește oarecari legături între ele — uneori destul de surprinzătoare — totuși tipurile intermediare lipsesc cu desăvârșire și numeroși cercetători s'au văzut nevoiți a admite ideea unor salturi. Intre maimuță și om, de pildă, există unele asemănări care să sprijine ideea unei treceri treptate prin formele *Pitecantropus Erectus* din Java, *Sinantropus Pekinensis*... dar cu toate acestea apropierea între omul așa cum îl cunoaștem noi și fosilele descoperite — de altfel atât de aproximative — rămâne teribil de încurcată și de neconvingătoare (pg. 135 sq).

Așa că oricâte drumuri va încerca investigația științifică, dacă ele vor porni din aceiași mentalitate care a dominat până acum, sunt de mai înainte sortite să se infunde. Viziunea mecanicistă a lumii, credem, este aceea care dă cele mai puține roade, pe linia adevărilor esențiale. „Materia nu este prin urmare decât un mijloc de expresie; prin intermediul ei noi luăm cunoștință de anumite întâmplări. Așa dar, materia, ea singură nu poate oferi o explicație totală a unui fenomen“ (pg. 154). „A spune, că — notează Claude Bernard — creierul secretă gândirea este tot una cu a spune că orologiul secretă ora sau ideea de timp“. Asupra *transformismului*, autorul se pronunță astfel: „Există o evoluție, dar nu dela o unitate elementară la forme superioare, ci una, și aceasta relativă, a tipurilor originare (pg. 161). Ori realitățile arată că ordinele și clasele n'au putut lua naștere din forme generale, prin schimbări treptate. Paleontologia se află într-o imposibilitate totală de a dovedi existența acestor forme generale.

Nedisponând de spațiu, nu ne putem extinde

și asupra altor interesante și fundamentale probleme pe care le discută autorul — asta o lăsăm pe seama lectorului căruia îi recomandăm studiul de față cu toată căldura — și trebuie să încheem cu însăși concluzia dlui Al. Mironescu, că: „Știința a devenit — trebuie să vorbim răspicat — cel mai puternic instrument de inducere în eroare, de concluzii, de barbarizare; iar la limită — în presupunerea că această situație ar dăinui — prilejul unei rătăcirii fără precedent“, și cu nădejdea că știința... „desrădăcinată și desumanizată își va însuși un alt spirit, acela de slujire a Vieții și Adevărului“ (pg. 205).

Am recenzat cartea dlui Al. Mironescu și pentru motivul că'n ziarul „Științelor“ din 11 Decembrie 1945, se recomandă pentru tineretul țării noastre — fiindcă e ziarul ei — la pg. 732, două cărți numite „bune“, cari abordează două teze diferite, demodate încă la începutul veacului XX: „Originea omului“ de M. Plisetchi și „Originile vieții pe pământ“ de A. Oparin. Celor care le vor întâlni și citi le recomandăm ca auxiliar produsul științei autohtone: „Fiziologie filosofică“ de N. Paulescu și „Limitele cunoașterii științifice“ de Al. Mironescu.

Prof. I. Petrilă.

Informațiuni

■ CONTINUÂND VIZITELE LA ȘCOALELE SECUNDARE DIN ARAD, Prea Sfinția Sa Părintele Episcop Andrei a vizitat în ziua de Joi 28 Februarie a. c. Liceul Industrial de băieți „Aurel Vlaicu“. În localul școlii P. S. Părinte Episcop a fost întâmpinat de dl Director R. Cărpinișan, care a rostit o scurtă cuvântare în numele corpului didactic. După aceasta Părintele Episcop a vorbit în fața elevilor despre existența lui Dumnezeu, valoarea sufletului și despre moarte și fericire. Pe temeiul alor numeroase dovezi și exemple P. S. Părinte Episcop a înfățișat apoi elevilor rostul însemnat pe care-l are de îndeplinit credința creștină în viața tineretului care se îndeletnicește cu tehnica și industria.

La sfârșit elevul I. Dreucean din cl. VIII a mulțumit P. S. Sale pentru sfaturile date, asigurându-l că sămânța aruncată în această plăcută oră a căzut pe pământul cel bun.

■ ÎN ȘEDINȚA SOCIETĂȚII DE LECTURĂ „EPISCOPUL GRIGORIE“ a studenților dela Academia Teologică din Arad ținută în ziua de 28 Februarie a. c. a vorbit Părintele diacon M. Emandi despre: „*Ortodoxie și Teocrație*“.

■ NUMIRI. În ședința administrativ-bisericească a Consiliului nostru eparhial ținută în ziua de 5 Martie a. c. s'au făcut următoarele numiri: Pr. Dumitru Pavel la parohia Barațca și Jeromonahul Corneliu Georgescu la parohia Rostoci.